

14. júna 2020

Jedenásta nedeľa v cezročnom období

Liturgia domácej Cirkvi

14. júna 2020

Jedenásta nedeľa v cezročnom období

Liturgia domácej Cirkvi

PREČO SLÁVIŤ DOMA? A EŠTE SLÁVIŤ DOMA?

Aj keď sa nám zdá, že sme toto čítali, predsa si to občas pripomeňme: **Nezmenšujeme hodnotu účasti na liturgii v kostole či sledovanie cez masmédiá. Toto nie je alternatíva ale pravá domáca liturgia. Je to slávenie a vedomie, že sme domácou Cirkvou. A neprestaňme sláviť domácu liturgiu aj naďalej. Aj keď už budeme dostávať texty podobné týmto už len občas. Môžeme si texty liturgie domácej cirkvi prispôbiť času a príležitostiam sláviť v našej domácnosti.**

Stále zostáva vedomie, že tam, kde sú manželia, ktorí majú sviatosť manželstva, tam je garantovaná aj prítomnosť Ježiša (AL 315). A kde je Ježiš, tam je aj Duch Svätý. A tam je aj Boh Otec. A spolu slávime aj každú nedeľu i každú slávnosť.

Manželia silou daru, ktorý prijali „sú neustálym znamením toho, čo sa udialo na kríži... manželstvo, ako každá iná sviatosť, je spomienkou, uskutočnením a proroctvom tejto udalosti spásy“ (FC 13). Kresťanská rodina sa má starať aj o to, aby slávila aj doma, spôsobom primeraným pre jej členov, obdobia a sviatky liturgického roka.

Nezabudnime: „Trojičný Boh je spoločenstvom lásky a rodina je jeho živým odrazom“ (AL 11).

Aby sa mohla kresťanská rodina pripraviť doma na bohoslužbu, ktorú koná Cirkev a aby v nej mohla pokračovať, má používať súkromnú modlitbu, ktorá jestvuje v rozmanitých formách. Táto **jej rozmanitosť svedčíaca o mimoriadnom bohatstve, ktorým Duch Svätý oživuje kresťanskú modlitbu, zodpovedá rôznym životným požiadavkám a situáciám toho, kto svoju myseľ obracia k Bohu. (FC 61)**

Pápež František potvrdzuje a prehlbuje tento význam (AI 161) „rodina je kristologickým znamením, pretože ukazuje blízkosť Boha, ktorý zdieľa život človeka, zjednotiac sa s ním vo vtelení, na kríži a pri vzkriesení. Je znamením Krista, pretože zjavuje Krista, ktorý prešiel Veľkou Nocou.“ Odtiaľ pochádza radosť, že všetci manželia aj doma dokážu vyjadriť a mať účasť na veľkom tajomstve (por. Ef 5, 32).

V tej domácnosti, kde nie je prítomná sviatosť manželstva, tam sa môže a musí sa dať rovnako sláviť liturgia spoločne, z moci sviatosti krstu a v istote, že Ježiš je prítomný tam, „kde sú dvaja lebo traja zjednotení v mojom mene, tam budem ja s nimi (Mt 18,20).“ Iba toto dáva zmysel, aby sme si pripomínali, že všetko čo sa deje doma je domácou liturgiou.

Chceme však pripomenúť, že rodina nie je cieľovým bodom, ale iba miestom, odkiaľ sa vychádza, aby sme v Eucharistii spolu vytvárali veľkú rodinu, komunitu, Kristovo telo, ktorým je Cirkev.

Pokračujeme v čoraz širšom slávení sv. omši v kostole (so šachovnicovým sedením prítomných veriacich), liturgia domácej cirkvi je pretrvávajúco aktuálna nielen teraz, keď sú ešte obmedzenia, ale bude aktuálna aj „v normálnom čase“, pretože domáca cirkev je stále aktuálne doma prítomná. A potrebujeme sláviť, v rozličných formách a časových ohraničeniach, svoje slávenie – môže mať podobnú formu, ako má táto, ale môžeme ju tvoriť aj podľa situácii a kreatívneho prístupu. Vždy je tam dôležitá prítomnosť čítania Božieho slova a takto to ponúkame aj dnes.

Učme sa tomu a zdieľajme s ostatnými rozličné spôsoby slávenia. A pritom čerpajme aj zo slávení Eucharistie v kostoloch. Lebo Cirkev, aj domáca cirkev žije z Eucharistie. A nesmieme na to zabudnúť, lebo „**kto je, ten je**“ (porov. Jn 6, 51-58 – „**Ja som** živý chlieb... Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život... Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom. Kto je tento chlieb, bude žiť naveky.“)

NA ÚVOD...

Rodina, manželia a osoby, ktoré sú doma sedia okolo stola, ktorý používajú na každodenné stolovanie. Tento stôl je odkazom na oltár, eucharistický stôl pre rodinu božích detí.

Môžeme naň pripraviť sviecu, Sväté Písmo a aj obraz svätého, ktorý je pre rodinu vzácný.

Najmladší člen rodiny môže zapáliť sviecu, ktorej svetlo je znakom prítomného Pána Ježiša.

Túto modlitbu vedie otec alebo mama, ale malí i veľkí sa zapájajú do prípravy, do čítaní i odpovedí, ktoré je potrebné si dopredu dohodnúť a pripraviť. Ak je v rodine zvykom spievať spolu môže sa zaspievať aj vhodná pieseň.

(Napríklad dnes pieseň k Duchu Svätému: Duchu Svätý príd' k nám...)

Jeden z rodičov vedie modlitbu (V.) ďalší sú lektori (L) alebo odpovedajú spolu (S)

ZAČIATOK

14.6.2020

Začíname znakom kríža.

- V. V mene Otca i Syna i Ducha Svätého.**
S. Amen.
V. Kristus nás sýti sebou!
S. Otec i Duch sa z toho tešia!

MODLITBA K DUCHU SVÄTÉMU

V. Ó Duchu Svätý, láska ktorá prichádza od Otca a od Syna, nevyčerpatel'ný prameň milosti a života, túžime sa ti celí zasvätiť, so všetkým, čo nám patrí a so všetkým čím sme. Predkladáme pred tvoju tvár naše nádoby s trochou špinavej vody. Zmeň ju, premeň ju na víno tvojej radosti. Odstráň od nás všetko, čo je nepotrebné, oslobod' nás od našich egoizmov, od našich márností a naplň nás svojou pokornou láskou. Daruj nám milosť, aby sme mohli žiť naplno tvoju slávnú prítomnosť. Amen.

(Aj dnes na začiatku spievajme k Duchu Svätému napr. JKS 217- Duchu Svätý príd' z neba, alebo Príd' už, príd' Duchu Stvoriteľu...)

VÝZVA

V. V dnešnú nedeľu, v deň vzdávania vd'aky, silnejšie cítime puto, ktoré nás zjednocuje - lebo náš Boh vo svojom najvnútornejšom tajomstve nám v Synovi ponúka prítomnosť Ženícha. V tomto mesiaci si pripomíname ponuku Jeho Tela i Jeho Božského Srdca... Táto ponuka je ponuka „Lásky do krajnosti**“. Spolu s Tomášom Akvinským sa modlíme:**

Ant. 1 Kto bude jesť z tohoto chleba, bude žiť naveky

Vďačnosť Pánovi

(môžeme recitovať striedavo na dva hlasy)

- L 1 - Kresťanom sa veriť dáva, že sa z chleba telo stáva, víno sa v krv zmeňuje. Čo zrak nezrie, nevie hlava, overí nám viera pravá, čo moc vecí zvyšuje.**
- L 2 - Rozličnými pod spôsobmi, znakmi, nie však podstatami ukrytý je pravý Boh. Telo je sa, krv sa pije: Kristus celý stále žije v obidvoch tých spôsoboch.**
- L 1 - Ak ho prijmeš, vždy je celý, neláme sa, nerozdelí, celý sa vždy požíva. Tisíce ho prijímajú, však celého všetci majú, z celku sa neodníma.**
- L 2 - Dobrý aj zlý prijímajú, nerovnaký údel majú: život, buď odsúdenie. Život dobrým, smrť zas hriešnym; hľa, jak účinok rozličný pôsobí prijímanie.**
- L 1 - Keď sa chlieb sviatostný láme, v každej časti požívame telo Pána v celosti. Podstata je nezmenená, len v znaku je táto zmena; zostáva moc sviatosti.**
- L 2 - Hľa, chlieb z neba, chlieb anjelov, stal sa ľudom živým chlebom, nedajme ho zneuctiť. Zobrazený v Izákovi, spodobený v baránkovi, v manne danej na púšti. Pastier dobrý, chlieb náš pravý, zmiluj sa, ó, preláskavý.**
- L 1 - Ježiš, pas nás, chráň nás v zdraví, vezmi si nás do výšavy, nech tiež zrieme zem živých. Všetko vieš a možné je ti: tu nás pasieš, svoje deti; tam nech stoluje a sedí každý z nás jak dedič svätý, brat občanov blažených.**

Ant. 1 Kto bude jesť z tohoto chleba, bude žiť naveky.

ÚKON LÚTOSTI

V. Pane, dnes Ťa chceme poprosiť o odpustenie za každú chvíľu, keď sme boli zaujatí sebou, a nevideli sme Tvoju Prítomnosť, netúžili sme po nej v Eucharistii a ani v druhých, že sme zatvorili pred nimi svoje srdce a nedovolili sme Tvojmu Svätému Duchu, aby nás uschopnil rásť v láske.

Držiac sa za ruky a pozerajúc sa do očí povedzme (Držiac sa za ruky a pozerajúc si do očí to môžu urobiť aj súrodenci):

L1 Odpusť mi, keď som Ťa v tomto týždni dost' nemiloval/la. Prepáč mi, keď som Ťa nevedel/la prijať tak, ako si to potreboval/la, keď som Ti venoval/la pozornosť zo zisťných dôvodov, keď som mal/mala očakávania, že zmeníš svoje správanie, namiesto toho, aby som sa tešil/la z toho aký/á si.

S. Odpusť nám, Pane.

L2 Odpusť mi, keď som Ťa v tomto týždni dost' nemiloval/la. Prepáč mi, keď som ťa nepočúval/a, a nemal/a som dost' súcitu s tvojimi ranami, keď som nebol/a schopný/á odhaliť a otvoriť Ti moje srdce. Odpusť mi, keď som sa držal/a svojich predstáv, alebo ťa posudzoval/a. Prepáč mi, za každý kompliment, ktorý som nevyslovil/a, za každý roztržitý pohľad, za každý bozk, ktorý som Ti nedal.

S. Odpusť nám, Pane.

V. Na znak ochoty nášho zmierenia sa srdečne objímme.

POČÚVAJME SLOVO

V. Teraz Ťa, Otče, prosíme, aby si nám daroval povedomie, že v tomto momente Ježiš hovorí ku každému z nás.

L. Z ev. podľa Matúša - Mt 9, 36 – 10, 8

Zvolal svojich dvanástich učeníkov a vyslal ich

Keď Ježiš videl zástupy, zľutoval sa nad nimi, lebo boli zmorené a sklesnuté ako ovce bez pastiera. Vtedy povedal svojim učeníkom: „Žatva je veľká, ale robotníkov málo. Preto proste Pána žatvy, aby poslal robotníkov na svoju žatvu.“

Zvolal svojich dvanástich učeníkov a dal im moc nad nečistými duchmi, aby ich vyhánali a uzdravovali každý neduh a každú chorobu.

A toto sú mená dvanástich apoštolov: prvý Šimon, zvaný Peter, a jeho brat Ondrej, Jakub Zebedejov a jeho brat Ján, Filip a Bartolomej, Tomáš a mýtnik Matúš, Jakub Alfejev a Tadeáš, Šimon Kananejský a Judáš Iškariotský, ktorý ho potom zradil.

Týchto dvanástich Ježiš vyslal a prikázal im: „K pohanom nezabočujte a do samarijských miest nevchádzajte; choďte radšej k ovciam strateným z domu Izraela!

Choďte a hlásajte: ‚Priblížilo sa nebeské kráľovstvo.‘

Chorých uzdravujte, mŕtvych krieste, malomocných očisťujte, zlých duchov vyhánajte. Zadarmo ste dostali, zadarmo dávajte.“

Komentár z rozličných zdrojov a najmä z Amoris laetitia upravil don Marian Valábek

Pri pohľade na zástup bol Ježiš pohnutý lútosťou. Je to iná lútosť ako tá, ktorú máme pri spovedi... Je to také milosrdenstvo súcitu s opustenými a biednymi. Nie je to niečo povrchné – ale čosi – čo presahuje citové vzplanutie, hoci aj to tam bolo.

Zástupy boli zmorené a skleslé... akoby bez života, bez nádeje, akoby tu bola iba nejaká prázdnota.... – to sklesnutie a skoro beznádej je tu aj dnes... v korone a po tomto uvoľňovaní ešte raz si to pripomenieme – Toto vyvoláva Ježišovo hľadanie riešenia.

Kto vidí takúto situáciu, kto vidí Ježišovými očami, ten musí pochopiť Ježišovo cielenie. Vyzýva na prosbu a pritom už aj akoby dopredu, pre budúcu prosbu nás ľudí, už posielal robotníkov – tam ich vyberá, najprv prvých dvanástich a potom ďalších a ďalších. Dnes vynachádzavých a kreatívnych mladých, ktorí sú stále v pohybe...

Ani dnes sa Ježiš nechce a nemôže obísť bez ľudí, ktorí majú otvorené oči a srdce pre druhých. Ježiš – Boh i človek zároveň – keď videl túto situáciu,

neurobil zázrak bilokácie ale volá do spolupráce ľudí. Uisťuje ľudí o svojej prítomnosti cez Eucharistiu, ktorú dáva ako pokrm, cez Slovo, ktoré osvecuje naše rozhodovania – ale predsa len potrebuje naše ruky srdce i hlas, službu i príklad aby sa dal poznať a tak mohol ľuďom sprostredkovať spásu...

Ježiš potreboval učeníkov, ktorí sa od neho mali učiť. Majú sprítomňovať Ježišovo dielo vo svete, teda uzdravovať, očisťovať, prinášať odpustenie. Učeníci majú ísť a hlásať, že sa priblížilo Božie kráľovstvo a že Boh ako mocný kráľ sa ujíma svojich a je verný svojej zmluve....

Boh je naozaj blízko a je mocnejší než akákoľvek choroba či smrť.

Žatva o ktorej hovorí dnešné evanjelium, je často stotožňovaná Božím súdom. Ale to je omyl. Tu ide o robotníkov do žatvy a teda do práce v Kráľovstve. Robotníkov je málo. A tých robotníkov je treba čím skôr, aby sa úroda nestratila. Aby bolo mnoho zachránených. Apoštolov si vybral Ježiš. Neboli ani najmúdrejší, ani najodvážnejší. Ani najčnostenjší.

Uverili však Ježišovi, že najväčším zmyslom života je pomáhať ľuďom a privádzať ich k Bohu. Tento zmysel života sa nemení ani po dvadsiatich storočiach.

Pri tomto rodinnom spoločenstve, spoločenstve domácej cirkvi, aj vy dostávate úlohy, ktoré budú akési čiastkové – ste poslaní do svojich rodín, medzi svojich. Ale aj medzi tých, ku ktorým idete z rodín do sveta. Ak na nich pozriete – vidíte, že aj oni sú skleslí, zmorení, bez života, bez cieľa.

Niektó z nich sa obracia aj na vás a potrebuje pomoc. Vy ste sa teraz dostali bližšie k Ježišovi a dostali ste sa do jeho formácie.

V poslaní apoštolov vidíme tri dôležité motívy:

- **Prvou** je motív poslania, lebo **Ježiš videl zástupy, bolo mu ich ľúto, lebo boli zmorené a skleslé ako ovce bez pastiera**" (Mt 9, 36). Preto ich posielal, aby ľuďom pomohli v ich duševných a telesných trápeniach.
- **Druhou** skutočnosťou sú **adresáti poslania**: „K pohanom nezabočujte, samaritánske mestá obídte, chodte radšej k ovciam strateným z domu Izraela" (Mt 10, 5-6). Nateraz k tým najbližším z rodiny, ktorých môžete opatrne začať navštevovať. A potom cez deti a prípadné malé podujatia a stretnutia aj k ostatným (porov. Mt 28, 19-20).
- **Treťou** skutočnosťou je **cieľ poslania**. „Chodte a kážte, že sa priblížilo nebeské kráľovstvo" (Mt 10, 7). V tomto ohlasovaní mali postupovať obetavo a nezištne. To, čo od Ježiša dostali, dostali zadarmo a zadarmo to mali aj dávať iným (porov. Mt 10, 8).

Všetci sme cez krst pozvaní starať sa o vlastnú spásu v osvojovaní si Kristovho zmýšľania a to je výzva R+H+K ako JK. Ale vo sviatosti birmovania ste dostali poverenie aby ste sa stali LA – OV – SvJK (laickými apoštolmi, obrancami viery a svedkami J. Krista). A my vo sviatosti kňazstva a Vy vo sviatosti manželstva musíme ísť medzi ľuďmi...

Ako?

Apoštolovať môže len ten, kto ma ľudí rád. Kto je citlivý na potreby iných. Nezáujem a ľahostajnosť je nepriateľom apoštolátu. Čo budete robiť – toto môžete už aj teraz cez prázdniny a dovolenky: podnikáť k tým najbližším

– k tým budete teraz poslaní... Mladí, kedysi na tábore robili aktivitu – mali za nejakú vec napr. klinec či čo to bolo, priniesť nejakú väčšiu hodnotu... niekto priniesol tortu ďalší zas to či ono... podnikali... Toto podnikanie môže začať v najbližšom čase každý z nás... Muž – civil – chcel priniesť Božie slovo tisíckam mladých vojakov. No veliteľstvo mu odmietlo žiadosť o vstup do vojenského priestoru. Rozmýšľal teda, čo urobiť. Obrátil sa na malú firmu, ktorá vyrábala zrkadlá (Neviem či by sa to niekto odvážil urobiť u nás, ale v Amerike je všetko možné.) Objednal niekoľko tisíc zrkadiel takej veľkosti, aby sa pohodlne vošli do vrečka. Na každé jedno zozadu pripevnil slová z evanjelia sv. Jána (3, 16). Nad týmto citátom bol nápis: „Ak chceš vidieť, koho Boh miluje, pozri na druhú stranu.“ Tieto zrkadielka.. ako dar sa dostali na vojenskú základňu. A tak každý vojak mohol vidieť, koho Boh miluje. A tak dnes každý z nás dostáva z tohto stretnutia s Kristom dve úlohy starať sa o spásu seba i druhých. A predsa pribúda aj tretia: intenzívne prosiť za nových robotníkov do božej žatvy, lebo Pán potrebuje ich ruky a nohy a najmä ich schopnosť uskutočňovať Božiu vôľu... A zdá sa, že sa jedná aj o povolanie do kňazstva a zasväteného života, v reholi i vo sviatosti manželstva... lebo nám nemôžu byť ľahostajní tí, čo žijú spolu na divoko – lebo aj tým spôsobom dávajú najavo, že sú volaní, len súčasná móda ich vedie a kazí, aby si toto volanie neuvedomovali... Lebo manželia prijímajú výzvu a túžbu spolu zostarnúť a pominúť sa, a tak odzrkadľujú Božiu vernosť. Pri príprave snúbencov vnímame silno, že mnohí z nich bývajú nadivoko a oslabujú seba i budúce generácie. Odsudzovať ich nemôžeme ale povzbudzovať áno. A pre mňa bolo veľkým povzbudením, keď mladý muž, chystajúci sa na birmovku, sa odsťahoval pred sobášom na ubytovňu. Na byte nechal svoju snúbenicu, ona si tam na tri mesiace zobrala na privát kamarátku. Po troch mesiacoch sa snúbenci, po takomto „oddelenom bývaní“ zosobášili a začali pekný manželský život. Toto pevné rozhodnutie, ktoré urobili, bolo dôsledkom vážnej prípravy na prijatie sviatosti birmovania. Toto potvrdilo a vyznačilo istý životný štýl, v ktorom je «vnútorná požiadavka zmluvy manželskej lásky», pretože «ten, kto sa nerozhodne milovať navždy, ťažko môže úprimne milovať čo len jediný deň» - povedal sv. Ján Pavol II. v Argentíne, ešte v 1987. A pápež František tieto slová cituje v *Amoris laetitia*, keď uvádza, že toto by nemalo duchovný význam, keby šlo len o zákon dodržiavaný s rezignáciou. Je to prináležitosť srdca - tam, kde iba Boh dovidí (por. *Mt* 5,28). Lebo manželia každé ráno, keď vstávajú, obnovujú pred Bohom rozhodnutie vernosti, nech sa počas dňa stane čokoľvek. A každý, keď ide spať, očakáva, že sa ráno zobudí, aby pokračoval v tomto dobrodružstve, s dôverou v Pánovu pomoc. Lebo každý z manželov je tak pre toho druhého znakom a nástrojom blízkosti Pána, ktorý nás nenecháva samých: «Ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta» (*Mt* 28,20).

*Ak sa niekto chce podeliť o nejakú myšlienku, slovo, ktoré sa ho dotklo, môže to urobiť teraz...
Gesto manželov*

**V. V tejto chvíli znovu začnite rozmýšľať ako by sme mohli jeden pre druhého vyjadriť trpezlivosť.
A teraz urobme to, čo aj minulý týždeň – vyjadrieme Pánovi túto túžbu:**

S „Milujeme Ťa, Pane, prijímame Tvoje Slovo, ďakujeme Ti, za to, že nás miluješ a zjavuješ sa nám. Daj, aby sme prežívali plodnú lásku medzi sebou a s Tebou.“

Môže sa zaspievať nejaká pieseň:

V. Pane, Cirkev – Tvoja Nevesta v tichu srdca kontempluje Tvoju tvár a naplnená Tvojim Slovom Ťa prosí:

**S. Pane, sme pri Tvojich nohách ako Nevesta, hľadáme do Tvojich očí, a túžime byť celí ako Nevesta v Tebe, aby sme Ťa mohli adorovať v tomto okamihu večnosti. Túžime vnímať Tvoj dych v našom, Tvoje srdce v našom, ktoré nám šepká slová lásky: Môj život, môj život, môj život! Darujeme sa Ti ako celá Nevesta, zober ma a ponor ma do svojej lásky. Prijmi ma do lona svojej prítomnosti a nikdy ma nevypuť zo svojich rúk!
Amen.**

DUCHOVNÉ SVÄTÉ PRIJÍMANIE

Aj keď sme boli, alebo ešte plánujeme dnes byť na nedeľnej Eucharistii, vieme že aj viackrát cez deň si môžeme vzbudiť túžbu prijať Eucharistiu duchovne.

LEBO TÚŽIACI, túžime...

Dary, ktoré mi ponúkaš v nedeľnej svätej omši sú také, že mi hovoria o veľkosti Tvojej túžby. Chceš mi darovať Slovo lásky, ktoré má schopnosť vysvetliť aj najtajnejšie záhyby môjho srdca. Si tu a čakáš ma, aby som Ti podaroval všetko s Tvojim telom, ako mi hovoríš: „Chápeš, ako túžim po tebe a ako ťa milujem?“ A ako si teraz uvedomujem: „Kto je, ten je.“

Čím viac o tom uvažujem, tým viac chcem odpovedať na Tvoju lásku. Keď pozerám na chlieb a víno obetované na oltári, aby si ich mohol premeniť na dar lásky, aj ja túžim byť na tom oltári s tým chlebom a vínom. Chcel by som, aby sa to, že som v Cirkvi, nenazývalo „prítomnosťou“, ale „darom“. Túžim byť darom všetkého – darovať sa Tebe. A chcem sa nechať Tebou premieňať na dar lásky pre každého brata, sestru, ako odpoveď lásky na Tvoju nekonečnú túžbu.

V. Aj keď nemôžeme prijať sväté prijímanie sviatostne v premenenej Hostii, môžeme aspoň vyjadriť našu túžbu po zjednotení s Ježišom a prijať ho do nášho srdca cez duchovné prijímanie:

S. Ježišu, verím, že si naozaj prítomný vo Sviatosti Oltárnej. Milujem Ťa nadovšetko a túžim po Tebe v mojej duši. Keďže Ťa teraz nemôžem prijať sviatostne, príd' aspoň duchovne do môjho srdca.

(tu urobme na chvíľku prestávku, aby sme sa zjednotili s Ježišom)

Práve si prišiel, objímam Ťa a celý sa s Tebou zjednocujem, nikdy nedovoľ, aby som sa odlúčil od Teba.

V. Teraz, keď sme sa duchovne zjednotili s Ježišom, môžeme viac vnímať prítomnosť všetkých bratov a sestry a práve preto vyslovme jednotlivo mená aspoň niektorých, s ktorými sme obyčajne stretávame a zdieľame sa na nedeľnej Eucharistii. *(Každý nech povie aspoň meno niekoho z nich...)*

V. Teraz, keď si viac uvedomujeme, že všetci pokrstení sú naši bratia a sestry, môžeme predniesť modlitbu, ktorú nás naučil Ježiš:

S. Otče náš...

ZÁVER

Rodičia požehnajú deti tak, že im dajú na hlavu ruky, manželia sa požehnajú vzájomne tak, že prednesú nasledovné požehnanie:

(Meno) Žehnáme/žehnám Ťa v mene Otca, i Syna, i Ducha Svätého. Amen.

V. Zakončíme našu modlitbu, tým, že sa zveríme Márii, Matke Cirkvi, našu rodinu, našu farnosť, a celé ľudstvo, zvlášť tých, ktorí sa nachádzajú v ťažkostiach a utrpeniach:

S. Zdravas Mária...

Môžete si aj zaspievať nejakú pieseň k Panne Márii (Na stokrát buď pozdravená Pomocnica kresťanov...)